

Raadsvoorstel

Wapen en Vlag van de gemeente Leeuwarden
Zaaknummer: Z208428-2019

Voorgesteld besluit:

1. Bij Zijne Majesteit de Koning een verzoek tot wijziging indienen, een vermeerdering, van het gemeentewapen, als volgt omschreven:
In azuur een gouden leeuw, de top van de staart naar rechts gekruld. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en tweemaal drie parels en gehouden door een rode leeuw en een klimmend rood hert, staande op een grasgrond.
2. Een nieuw ontwerp van de gemeentevlag vaststellen conform het burgerinitiatief waarbij de vlag bestaat uit een gele klimmende leeuw op een blauwe ondergrond.

Naar aanleiding van de afgelopen herindelingen is de afgelopen jaren op verschillende momenten gesproken over het introduceren van een vermeerderd gemeentewapen en nieuwe gemeentevlag.

Huidige wapen

Ruim twee eeuwen geleden werden in opdracht van koning Willem I door de Hoge Raad van Adel in het nieuwe koninkrijk alle gemeentewapens vastgelegd. Ook toen ging hier het nodige onderzoek aan vooraf. Ook Leeuwarden heeft op verzoek van de Raad de nodige gegevens ingestuurd. De burgemeester van Leeuwarden, mr. Bernhardus Buma, zond de vereiste stukken in. Hij schreef dat het wapen van Leeuwarden “een Gouden leeuw op een hemelsblauw Veld, versierd met een burgerkroon” is. De brief liet hij vergezeld gaan van twee afbeeldingen: met nog een aantal andere verschillen is het meest opvallende dat op de ene een leeuw staat met een naar buiten gekrulde staart, op de andere is de staart naar binnen gekruld.

In 1815 wordt nog geen definitief besluit genomen. In 1818 spreekt de wapenbeschrijving van Leeuwarden door de Hoge Raad van Adel kortweg over een gouden leeuw op een blauw veld. Hoewel op de bijbehorende tekening de staart met krul naar binnen afgebeeld staat, bleef hierover onduidelijkheid. Zowel de naar buiten krullende staart als de naar binnen gerichte blijven beide voorkomen, op gemeentelijke openbare bouwwerken en ook in diverse publicaties.

In de databank van de Hoge Raad van Adel is het wapen als volgt opgenomen:

Vermeerderd Wapen

In oktober 2014 heeft de Fryske Rie foar Heraldyk een advies opgesteld waarin een advies uit 1985 (opgesteld naar aanleiding van het 700 jarig bestaan van de stad) wordt herhaald, voor een aanpassing van het Leeuwarder wapen dat als volgt beschreven wordt:

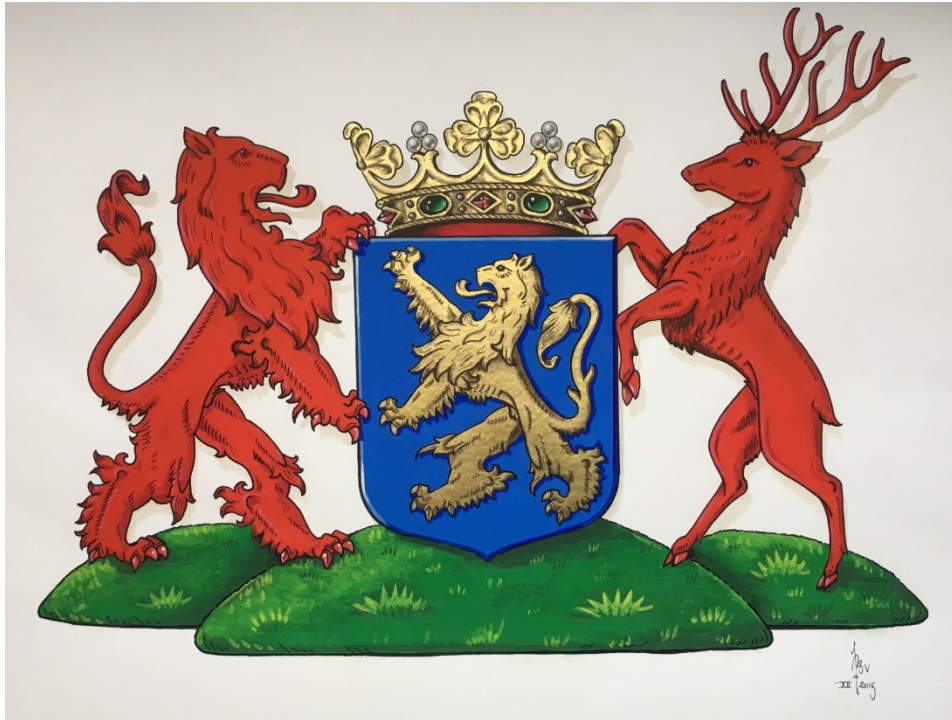
In blauw een gouden leeuw, de top van de staart naar binnen gekruld. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf fleurons, gevoerd van rood. Schildhouders: rechts een rode leeuw; links een klimmend rood hert, de schildhouders uit de wapens van Burmania en Cammingha. Het geheel geplaatst op een piëdestal bestaande uit drie aaneengesloten groene terpen (heuvels).

Dit advies is in juli 2015 door ons College voorgelegd aan de Hoge Raad van Adel in Den Haag. De Hoge Raad van Adel heeft in haar vergadering van november 2015 aangegeven dat de gewijzigde grootte die de gemeente Leeuwarden in 2018 zal bereiken en de rol van Leeuwarden als hoofdstad van Friesland voldoende grond boden voor een wapenvermeerdering. De Hoge Raad heeft ingestemd met het voorstel van de Fryske Rie, met uitzondering van de vijf fleurons; men adviseert er drie.

Het voorgestelde wapen kan daarmee als volgt omschreven worden:

In azuur een gouden leeuw, de top van de staart naar rechts gekruld. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en tweemaal drie parels en gehouden door een rode leeuw en een klimmend rood hert, staande op een grasgrond.

Het wapen ziet er daarmee als volgt uit:

Voorgesteld wordt een verzoek tot wijziging van het gemeentewapen conform bovenstaand voorstel in te dienen bij Zijne Majesteit de Koning.

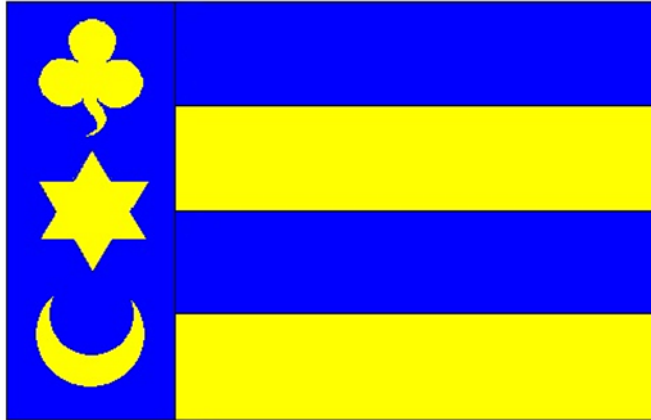
Het is overigens niet noodzakelijk het wapen te verwerken in allerlei uitingen van de gemeente. Dat gebeurt nu ook niet. Wel ligt het in de rede dat een afbeelding van het nieuwe wapen zichtbaar wordt opgehangen (bijvoorbeeld in het Stadhuis). Dit betekent dat er eenmalig kosten moeten worden gemaakt om een afbeelding te laten vervaardigen.

Voor meer achtergronden over het wapen en de correspondentie met de Hoge Raad van adel verwijzen wij u naar de bijlagen.

Vlag

De gemeente kan zelf het ontwerp van haar vlag kiezen. De Fryske Rie foar Heraldyk brengt hierover advies uit aan de gemeente. De Fryske Rie foar Heraldyk heeft een ontwerp gemaakt op basis van vlaggen van de gebieden die bij de gemeente Leeuwarden zullen komen of zijn gekomen. De toevoegingen zijn - ruwweg - het gebied van oorspronkelijk Idaarderadeel (deel Boarnsterhim), Baarderadeel (deel Littenseradiel) en geheel Leeuwarderadeel.

Ontwerp van de Fryske Rie foar Heraldyk

Daarnaast is er een burgerinitiatief uit 2012 voor een ontwerp voor een nieuwe vlag van de heren R. Wegener Sleeswijk, F. Popma en M. Florijn.

Ontwerp burgerinitiatief

Deze vlag is gebaseerd op het wapen van de Leeuwarden en toont een gele z.g. klimmende leeuw op een blauwe ondergrond. Volgens Klaas Sierksma in zijn boek "Nederlands Vlaggenboek" is deze vlag in vele historische bronnen vanaf 1680 gedocumenteerd. Een nog vroeger voorbeeld (1658) is in het Fries Scheepvaart Museum te vinden. Op de gildebekertjes van het Leeuwarder schippersgilde wappert de Leeuwendvlag van het hek van het schip. Het andere uitgangspunt voor het ontwerp van deze vlag is dat de verbinding zichtbaar moet zijn tussen Leeuwarden als hoofdplaats van het oude district Oostergo en het ook in Oostergo liggende aan de Gemeente Leeuwarden toe te voegen gebied. Het wapen van Oostergo heeft vijf rood/witte banen. De rode en witte kleur van de verticale banen bij de stok verbinden zo de oude Leeuwendvlag met het grotere geheel van het voormalige district.

Ook de verbinding met Westergo, de delen van voormalig Littenseradiel, kan worden gevonden in de kleuren van de vlag. Het gebied van oorspronkelijk Baarderadeel (deel Littenseradiel) had een vlag met blauw, geel en zwart. De oude vlag van Littenseradiel bestond uit blauw, wit, geel en rood (een blauwe baan met gele ster en witte baan met rode roos).

De Fryske Rie fan Heraldyk steunt het ontwerp van het burgerinitiatief niet, met name vanwege het feit dat de Leeuw bij weinig wind achterover hangt en bij windstil weer niet goed herkenbaar is.

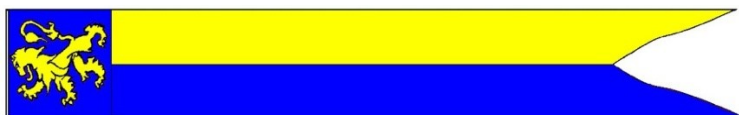
Voorgesteld wordt om de vlag van voortgekomen uit het burgerinitiatief aan te wijzen als de vlag van de gemeente Leeuwarden.

De huidige Leeuwarder vlag kan wel als vlag van de stad blijven dienen. Er zijn ook verschillende dorpen binnen de gemeente die over een eigen vlag beschikken.

Als de gemeenteraad een beslissing heeft genomen over de vlag, kan de uitkomst daarvan ter kennisneming aan de Hoge Raad van Adel en de Fryske Rie foar Heraldyk worden gezonden. Beide instanties kunnen vervolgens hun oordeel of het ontwerp aan de regels voldoet, maar dat oordeel is niet bindend.

wimpel

De huidige wimpel kan wat het college betreft ongewijzigd blijven. Hieronder is een afbeelding van de huidige wimpel geplaatst.

Leeuwarden, 2 april 2019,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester,

secretaris.